

מסורת הש"ס

6) וַיִּלְאֹמַר, 3) נכרסות סד. [ע"ש], 5) ונכרסות סד. [ע"ש], 7) נכרסות שס,



תורה אור השלם

1. ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה:

2. ויאמר לו הפלך לך בשלום וחסד ושלך תקבונה:

שמואל ב טו ט

3. ויחל משה וישב אל יתר ונתנו ויאמר לו אלקה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום: שמות ד יח
4. ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון: תהלים פד ח

נְסִיפּוּרִי נְפִי הוּשַׁע. כחזל שיש צו קשר ויואל נקושי מן המורן: **פִּיעוּרִי**, שקושרין שמי ספינות ציחד: **יִלְכוּ מַחִיל אֵל חֵיל**. שלכו מבית המדרש לבית הכנסת ומבית הכנסת לבית המדרש אחר יראה אל אלהים צִיּוֹן זכנו אל עליון:

הדרן עלך ואלו מגלחין

וסליקא לה מסכת מועד קטן

הלך ונתלה יתרו שאמר למשה ‏³ לך לשלום הלך ובתלית ‏^א ואמר רבי לוי כל היוצא מבית הכנסת לבית המדרש ומבית המדרש לזכר ומקבל פני שכניה ‏⁴ ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון אמר רב חייא בר אשי אמר רב ‏⁵ תלמידי חכמים אין להם מנוחה אפילו לעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון:

הדרן עלך ואלו מגלחין וסליקא לה מסכת מועד קטן

לחתן שיושב בראש, שנאמר, כחתן יכהן פאר וגו', מה כהן בראש, דתני דבי ר' ישמעאל, וקדשתו, לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וכו' כך חתן בראש. אמר ר' לוי כל היוצא מן הכנסת למדרש ומבית המדרש לבית הכנסת, זוכה ומקבל פני שכניה. שנאמר, ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון.

הדרן עלך ואלו מגלחין במועד וסליקא לה מסכת דמועד קטן

מוסף רש"י

דבר הכתוב, בין בתורה בין בשיטה הוא ידבר בלשם (ג'יטין 108):
אז: לקרוא נספך תורה (נדרים 10ב: הוריות יב:). ולברך ראשון. כסעודה (ג'יטין 108)
בכרכת המזלוז ובכרכת המזון (נדרים 108):
אז: בזמן (הוריות 108). וליטול מנה יפה ראשון. אס נא לחלק עם ישראל בכל דבר לאחר שחלקו בשוה אומר לו צדור ועול לזה שמלה (ג'יטין 108):
אז: כשחולק עם לחיו הכהנים בלחם הפנים (נדרים 108. וכוונתו לכהן גדול). עד כאן שייר לעמוד הקודם.

הנפטר מן המת. כשהיו מוליכין אלוות ממקום למקום לקבורה היו מליים אותו מעיר לעיר וחוזרים אלו ואחרים מליים אותו משם והלאה והסוחרים קרי נפטרים, טעלים רשות להפטר ממנו (ברכות 10ד). אין להם מנוחה. משיבה לשיטה ומתדרש למדרש (108).

הדרן עלך מסכת מועד קטן

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל ליזכרון בעזרת השם יתברך

“הִדְרִין עֵלְךָ מִסֵּכְת מוֹעֵד קֶטָן וְהִדְרִךְ עֵלְךָ. דַּעְתָּן עֵלְךָ מִסֵּכְת מוֹעֵד קֶטָן וְדַעְתָּךְ עֵלְךָ. לֹא נִתְנָשִׁי מִיַּנְךָ מִסֵּכְת מוֹעֵד קֶטָן וְלֹא תִתְנָשִׁי

מִיַּנְךָ לֹא בַּעֲלָמָא הָדִין וְלֹא בַּעֲלָמָא דְאַתִּי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרָתְךָ אֲמֻנוֹתֵנוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהֵא עֲמָנוּ לַעוֹלָם הַבֶּא. (**חֲנִינָא בַר פִּפְּא רַמִּי בַר פִּפְּא נַחֲמֵן בַר פִּפְּא אַחֲאִי בַר פִּפְּא אַבָּא מָרִי בַר פִּפְּא רַפְּרִם בַר פִּפְּא רְכִישׁ בַר פִּפְּא סוּרְחָב בַר פִּפְּא אַדָּא בַר פִּפְּא דְרוּ בַר פִּפְּא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפּוּיּוֹת עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה בָּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמָךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ: מֵאֻיּוֹבֵי תַחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לַעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תַמִּים בַּחֲקִיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ: לַעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיַּיתָנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמִדְּנֵי חֲקִיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשְּׁמַתָּ חֻלְקְנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שְׁמַתָּ חֻלְקְנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קָרְנוֹת. שְׁאֲנוּ מְשֻׁכִּימִים וְהֵם מְשֻׁכִּימִים. אָנוּ מְשֻׁכִּימִים לְדַבְּרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשֻׁכִּימִים לְדַבְּרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רֹצִים וְהֵם רֹצִים. אָנוּ רֹצִים לַחֲיֵי הָעוֹלָם הַבֶּא וְהֵם רֹצִים לְבָאֵר שַׁחַת. שְׁנַאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידִם לְבָאֵר שַׁחַת אֲנָשִׁי דְמִים וּמִרְמָה לֹא יַחֲצוּ יְמִיהֶם וְאֲנִי אֲבַטַח בָּךְ:

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי בָשָׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִים מִסֵּכְת מוֹעֵד קֶטָן בֶּן תַּעְזֻרָנִי לְהִתְחִיל מִסִּכְתּוֹת וּסְפָרִים אַחֲרִים וּלְסִימָם לְלָמֹד וּלְלָמֵד לְשִׁמּוֹר וּלְעִשְׂוֹת וּלְקַים אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתַּנְאִים וְאַמּוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוּד לִי וּלְזֻרְעֵי שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זֻרְעִי וְזֻרְעִי עַד עוֹלָם. וְתַתְּקִים בִּי בְּהַתְּהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תִשְׁיַחֲךָ. כִּי בִי יָרְבוּ יַמֶּיךָ וְיֻסְּפּוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׁמְאַלָּה עֶשֶׂר וּכְבוֹד: יְיָ עֲזוּ לַעֲמוּ יִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בַּעֲלָמָא דִּהוּא עֲתִיד לְאַתְחַדָּתָא, וּלְאַחֲזָא מִתְּיָא, וּלְאַסְקָא לַחֲיֵי עַלְמָא, וּלְמַבָּא קַרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וּלְשִׁכְלֵל הִיכְלִיהּ בְּגוּהּ, וּלְמַעְקַר פּוּלְחָנָא נוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דְשִׁמְיָא לְאַתְרִיהּ, וְיַמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתִיהּ וּיקְרִיהּ, וְיִיצְמַח פְּרָקְנָה וּיקָרַב מְשִׁיחָהּ. בְּחִיבּוֹן וּבִיוִמִיכוֹן וּבְחִיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעְגָּלָא וּבְזֻמָּן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עָלְמֵיָא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לַעֲלֹא מִן כָּל בְּרִכְתָּא וְשִׁירָתָא תִּשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בַּעֲלָמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן:
עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מֵאֵן דַּעֲסָקִין בְּאוּרִיתָא, דִּי בִאתְרָא (קֻדִישָׁא) הָדִין וְדִי בְּכָל אַתַּר וְאַתַּר, יְהֵא לַהוּן וּלְכוּן שְׁלָמָא רַבָּא חָנָא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכִי וּמוֹזְנִי רוּיַחִי וּפְרָקְנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כמ.

עין משפט
גר מצוה

א [נמצים ס"ד מהל' אלז הי"ד]:

ב [מג"א ס' קי סק"ע]:

ג [טוש"ע א"ח ס' קנה סעיף אן]:



רבינו חננאל

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום. שנא', ואתה תבא אל אבותיך בשלום. והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום. שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום, הלך ונתלה באילן ונהרג. (משה) [יתרון] אמר (ליתרו) [למשה] לך לשלום, הלך והצליח. אמר ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום. שנא', ואתה תבא אל אבותיך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום. שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,

הלך ונתלה באילן ונהרג.

(משה) [יתרון] אמר

(ליתרו) [למשה] לך

לשלום, הלך והצליח. אמר

ר' חמא בר' חנינא מניין

הנפטר מן המת לא יאמר לו לך לשלום, אלא לך בשלום.

והנפטר מן החי, לא יאמר לו לך בשלום, אלא לך לשלום.

שהרי דוד אמר לאבשלום לך בשלום,